

- 1 ב"ק ע. -
- 2 אמרי נהרדעי: לא כתבין אורכתא אמטלטלי. אמר רב אשי לאמימר: מאי טעמא? אמר ליה: משום דרבי יוחנן,
3 דא"ר יוחנן: גזל ולא נתייאשו הבעלים - שניהם אינן יכולין להקדיש, זה לפי שאינו שלו, וזה לפי שאינו ברשותו.
4 איכא דאמרי, אמרי נהרדעי: לא כתבין אורכתא אמטלטלי דכפריה. טעמא דכפריה, דמיחזי כשיקרא, אבל לא
5 כפריה - כתבין. ואמרי נהרדעי: אורכתא דלא כתיב ביה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך - לית ביה מששא. מ"ט? משום
6 דא"ל האיך: לאו בעל דברים דידי את. אמר אביי: ואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביע, מיגו דמשתעי דינא אפלגא
7 משתעי דינא אכולה. אמר אמימר: אי תפס לא מפקינן מיניה. רב אשי אמר: כיון דכתביה ליה כל דמתעני מן דינא
8 קבילית עלי, שליח שויה. ואיכא דאמר: שותפא שויה. למאי נפקא מינה? למיתפס פלגא. והלכתא: שליח שויה.
- 9 הרשב"א שבועות לג: -
- 10 אמר שמואל בבא בהרשאה והא אמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי הני מילי היכא דכפריה אבל לא
11 כפריה כתבין. ראיתי בדיני הרשאות דברים נחלקו בהם הראשונים ז"ל וראיתי להרחיב כאן ביאוריהן, ה"פ טעמא
12 דאיש פלוני כהן שאינה תביעת ממון הא אלו היתה תביעת ממון חייבין אמר שמואל בבא בהרשאה, והא אמרי
13 נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי ה"מ היכא דכפריה אבל לא כפריה כתבין. והכי פירושה וכן פרשתי בתשובה
14 (ח"ב סי' רכ"ד) טעמא דאיש פלוני כהן דאינה תביעת ממון הא אלו היתה תביעת ממון כגון שמשביען לבא ולהעיד
15 שיש לפלוני ביד פלוני מנה וכפרו בתביעת ממון חייבין, והא קתני סיפא דאין העדים חייבין בשבועת העדות קרבן
16 עד שישמעו מפי התובע בעצמו אבל לא מפי עבדו ולא מפי שלוחו, ופרקינן דהכא במאי עסקינן בבא בהרשאה
17 והילכך טעמא דאיש פלוני כהן הא מנה לפלוני ביד פלוני ובא בהרשאה הרי זה שומע מפי התובע, ואקשינן והא
18 אמרי נהרדעי לא כתבין הרשאה אמטלטלי ה"מ היכא דכפריה אבל לא כפריה כתבין. וא"ת וללישנא קמא
19 דנהרדעי דאמר דלא כתבין כלל ואפי' בדלא כפריה מתני' במאי מוקמי לה, י"ל דמוקמינן בפקדון ולא כפריה דעד
20 כאן לא קאמרי אלא בהלואה א"נ בגזילה וכדר' יוחנן דאמר ר"י גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין
21 להקדיש כדאיתא התם בפ' מרובה, ואילו בפקדון ולא כפריה יכולין הם הבעלים להקדישו וכאותה שאמרו בפ'
22 הספינה (פ"ח א') ההוא דאייתי קרי לפום נהרא ושקל כל חד וחד חדא מינייהו קם מרייהו ואקדשינהו ואסקינן דאי
23 לא קיצי דמייהו דקדשי, אלמא כיון דלאו למגזלינהו שקלינהו אע"ג דקיימי בידייהו דהנך מצו בעלים לאקדושינהו
24 דכפקדון נינהו גבייהו ופקדון כל היכא דלא כפריה כל היכא דאיתיה ברשות מרייהו איתיה וביתו ברשותו קרינן ביה.
25 ומיהו אנן כלישנא בתרא קי"ל דכל היכא דלא כפריה כתבין הרשאה ואפילו במטלטלי דהלואה ואפי' בעל פה
26 וגזלה, ואע"ג דלא מצי לאקדושינהו ולמהבינהו במתנה וכדקי"ל כר' יוחנן דביתו ברשותו בעינן אפי' הכי כותבין
27 הרשאה, לפי שההרשאה אפילו בפקדון אינו קונה קנין גמור דהא קי"ל (ב"ק ע' א') דשליח שויה אלא לגבי נפקד
28 שויה כקונה וכבעל דברים דידיה דלא מצי למדחיה ולמימר לאו בעל דברים דידי את והלכך לא דייקין בי' כולי האי
29 אלא כל היכא דלא כפריה אע"ג דאינו קונה קנין גמור כתבין וכן דעת רב אלפסי ז"ל בתשובתיו.
- 30 ויש מביאין ראיה מאותה שאמרו (בערכין) [בבכורות] שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים
31 ונתערבו זה בזה זה נותן חמש סלעים לכהן וזה נותן חמש סלעים לכהן מת אחד מהם בתוך שלשים יום אם לשני
32 כהנים נתנו אין מחזירין להם כלום ואם לכהן אחד נתנו נותן להם חמש סלעים ואקשינן מאי שנא לשני כהנים דאי
33 אזלי לגבי האי מדחה להו ואי אזלי לגבי האי מדחה להו לכהן אחד נמי אזיל האי ומדחה ליה ואזיל האי ומדחה ליה
34 ואוקמה שמואל בבא בהרשאה ואקשינן והא אמרי נהרדעי לא כתבין אורכתא אמטלטלי ופרקינן ה"מ היכא
35 דכפריה אבל היכא דלא כפריה כתבין והא התם דכמלוה הוא דלהוצאה נתנו לו לכהן וכי מאית חד מינייהו הנך
36 חמש סלעים כהלואה גביה ואפי' הכי קאמרינן דכותבין הרשאה, ואינה ראייה דההיא מאן אמרה שמואל ושמואל
37 ס"ל דהפודה את בנו תוך שלשים יום ונתעכלו המעות אין בנו פדוי וא"כ הנך חמש סלעים פקדון נינהו גבי כהן עד
38 דמטו ל' יום והלכך כותבין עליהם הרשאה. ואלא מיהו מלישנא בתרא דנהרדעי שמעי' ליה כדאמרן, דאי לא תימא
39 הכי מאי איכא בין לישנא קמא ללישנא בתרא, דהא בפקדון ואיתיה בעיניה וכפריה אפילו לנהרדעי קמיייתא כתבין
40 שהרי יכול להקדישו כדאמרן, ואי בגזלה וא"נ בפקדון ומלוה ע"פ וכפרינהו אפי' ללישנא בתרא לא כתבין, אלא
41 כדאמרן דלישנא קמא במלוה על פה ובגזלה אע"ג דלא כפרינהו לא כתבין דלא מצי מקדיש ולא מצי יהיב וכל

- 1 היכא דלא מצי מקדיש ולא מצי יהיב לא כתבין אורכתא וללישנא בתרא כל דלא כפרינהו כתבין, ועוד דהא אמרינן
2 טעמא ללישנא בתרא משום דמחזי כשיקרא הא לאו הכי כתבין ואע"ג דמלוה על פה אי אפשר לו להקדישה ולא
3 ליתנה במתנה מ"מ הא לא מחזי כשיקרא, ועוד שמעינן לה ממתני' דקתני שאיש פלוני כהן דאלמא דוקא בכי הא
4 דליכא תביעת ממון הא בכל תביעת ממון ובא בהרשאה חייבין, והיינו דנדינן מלישנא קמא ודייקינן מלישנא בתרא
5 ואי ס"ד דאפי' ללישנא בתרא לאו בכל תביעת ממון אלא בפקדון וכלישנא קמא מ"ש דנקטה באיש פלוני כהן דלאו
6 תביעת ממון ליתני בשיש לאיש פלוני בדרך גזל ומלוה ע"פ ולא איצטריכין נמי למידק כלישנא בתרא אלא אפי'
7 כלישנא קמא איכא למידק.
- 8 ויש מביאין ראי' עוד מבכור דאיפלגו עליה רב פפא ורב פפי משמי' דרבא (ב"ב קכ"ו א') אם יש לו קודם חלוקה או
9 לא רב פפא אמר יש לו ורב פפי אמר אין לו ולרב פפא משמיה דרבא אם מכר ונתן קודם חלוקה לא עשה ולא כלום
10 וכדשלחו מתם בכור שמכר קודם חלוקה לא עשה ולא כלום דאין לבכור קודם חלוקה ולא כלום, ואפי' הכי אית לי'
11 לרב פפא דיכול הוא לכתוב הרשאה על חלק בכורתו דאמרי' התם (קכ"ז א') בכור ולא ספק לאפוקי מדדרש רבא
12 דדרש רבא שתי נשים שילדו שני זכרים במחבא כותבין הרשאה זה לזה אמר ליה רב פפא לרבא והא שלח רבין
13 באיגרתיה דבר זה שאלתי לכל רבותי ולא אמרו לי דבר ברם כך אמרו בשם ר' ינאי הוכרו ולבסוף נתערבו כותבין
14 הרשאה זה לזה אלמא אע"ג דס"ל לרב פפא דאין לבכור קודם חלוקה ואינו יכול ליתן אפי' הכי כותבין הרשאה.
- 15 אבל הרמב"ם ז"ל כתב דאין כותבין הרשאה במלוה ע"פ שאין כותבין אלא במה שאפשר להקנות, ונראין לי דבריו,
16 חדא דהא בעי למכתב ליה זיל דון ואפיק לנפשך ואם אי אפשר לו להקנות איך יוציא לעצמו, ועוד שאם אי אתה
17 אומר כן כיון דאי אפשר לו לשליח בעלמא להוציא מיד הנתבע ומצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את מה הועילו
18 חכמים בתקנתן בשכותב לו זיל דון ואפיק לנפשך דבין הכי ובין הכי שליחא שויה זזיל דון ואפיק לנפשך לענין דינא
19 אינו מעלה ולא מוריד ומשוית להו לדברי חכמים כי חוכא, ועוד דא"כ הכא אפילו בא בהרשאה למה חייבין דכל
20 שאין כופרין לבעל תביעת הממון אין חייבין דכתיב אם לוא יגיד ודרשינן (ל"ה א') אם לו לא יגיד והרי כאן אע"פ
21 שבא בהרשאה שליחא איכא בעל ממון ליכא, אלא ודאי כל שבא בהרשאה קנייה הוא, ותדע לך דהא אמר אמימר
22 ואי תפיס לא מפקינן מיניה, ואע"ג דאמר רב אשי כיון דכתב ליה כל דמתענית לך מן דינא עלי דידי הדר שליחא
23 שויה, בדינא פליג עליה דאמימר אבל במאי דכתב ליה עליה לא פליג, ואיכא דאמר שותפא שויה דכיון דכתב ליה
24 תרי לישני זיל דון וכל דמתענית שותפא הוא.
- 25 ואם מפני הראיות שכתבנו י"ל ולהשיב עליהם והריני חוזר עליהם ולהראות פנים על כל אחת ואחת בס"ד. שאם
26 תבא מצד הראייה שהביאו מקצת דההיא דבכורות כבר כתבנו דחייתה למעלה, ואם מפני כי בלתי זה לא נמצא
27 הפרש בין לישנא קמא ללישנא בתרא ולא נפקא מינייהו מידי, איברא טובא איכא ונפקא מינה למלוה בשטר
28 דלישנא קמא לעולם לא כתבין אלא בדבר שהוא ברשותו ממש ויכול הוא להקדישו כפקדון ולא כפריה וכדאמר
29 מר זוטרא משמיה דר' יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אין יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו
30 ברשותו, וא"כ להאי לישנא אין כותבין הרשאה אפי' למלוה בשטר שהרי אינו יכול להקדישה ולא אפי' ליתנה
31 ולמוכרה דבר תורה דמכירת שטרות דרבנן הוא וכדברי הרב אלפסי ז"ל ועיקר, ואפי' לדברי ר"ת ז"ל דאמר מכירת
32 שטרות דאורייתא אפי' הכי איכא למימר דסברי נהרדעי דאין כותבין עליה הרשאה משום דהרשאה הקנאה גרועה
33 היא לפי שאם ירצה המרשה לחזור בו ולהוציא הממון מיד המורשה מוציא ואפילו תפס וכדבר אשי והקנאה גרועה
34 כזאת אין כותבין אותה אלא בדבר שישנו ברשותו ממש שאם רצה להקדישו מקדיש, ואילו ללישנא בתרא כותבין
35 במלוה בשטר כל דלא כפריה ואפילו לא נתקיים בחותמיו, ואפילו נמי כפריה והוא דנתקיים בחותמיו כדרך שהוא
36 יכול להקנותו ואע"פ שאינו יכול להקדישו דמ"מ לא מיחזי כשיקרא. ותדע לך דלישנא קמא אפי' במלוה בשטר לא
37 כתבין מדתלי אמימר טעמא בר' יוחנן דאמר גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולים להקדישו ואם איתא
38 דלא אמרה אלא בגזילה או במלוה ע"פ מאי דוחקיה דמוקי לה כר' יוחנן דלית לי' כסתם משנה דצנועין שהיו מניחין
39 את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על מעות הללו ולית ליה נמי כר' דוסא דאמר לעיתותי ערב אומר
40 כל שלקטו עניים היום יהא הפקר לוקמה ככ"ע דהא מלוה ע"פ וגזלה שאינה קיימת א"א ליתנה ולמוכרה אפילו
41 לכ"ע, וכדאמרי' ביקדושין (מ"ז א') ושויין במכר שזה קנאו ואי מלוה להוצאה ניתנה במאי קנאו והמקדש את האשה

- 1 במלוא אינה מקודשת, אלא ע"כ ללישנא קמא אין כותבין ואפילו במלוה בשטר ואפילו לא כפריה ואפי' בשטר
2 מקויים דהא ביכול להקדיש תלי ליה.
- 3 וא"ת אמאי נקט מתני' באיש פלוני כהן ליתני שיש לפלוני בידו מלוה או גזל ביד פלוני, הא ליתא דכיון דאיכא
4 בממון צדדים הרבה שאם בא בהרשאה וכפרו חייבין ניחא ליה טפי למנקט מילתא דלא אפשר לבא בו לידי קרבן
5 שבועה לעולם, ותדע לך דאי לא תימא הכי ללישנא קמא דנהרדעי הא אפשר למתנייה בתביעת ממון בין בגזל בין
6 במלוה ע"פ בין בשטר וא"כ תקשי להו אמאי תנייה באיש פלוני כהן אלא כדאמרן. וא"ת א"כ מ"מ אמאי נייד
7 מלישנא קמא ודייק מלישנא בתרא, אף היא אינה שאלה חדא משום דקיי"ל כלישנא בתרא נייד מלישנא קמא ודייק
8 מלישנא בתרא וקושטא עדיף ליה, ועוד דללישנא בתרא ליכא תביעת ממון כולי האי כלישנא קמא דאפשר למיתני
9 להו, ועוד דכיון דללישנא קמא לא משכחת ליה כתיבת הרשאה אלא בפקדון ולא כפריה לא משכחת לה דחייבין
10 עדים בכפירתן דכפירת דברים בעלמא היא שהרי הוא מודה.
- 11 ואי משום ההיא דר"פ דאין לבכור קודם חלוקה, ההיא ליתא כלל משום דר"פ כי אמר התם אין לבכור קודם חלוקה
12 לא משום דנפשיה אמרה ולא דשמעיה מרבא בפירוש אלא מההיא כללא דההוא מעשה דבכור דאזיל זובין בנכסיה
13 דידיה ובנכסיה דפשוט ואתו לקמיה דרבא ואמר לא עשה ולא כלום וסבר רב פפא דלא עשה ולא כלום בכלהו
14 קאמר, והשתא דשמע מרבא דכותבין הרשאה זה לזה הכיר שטעה בדרבא ולא עשה ולא כלום באידך, הא גבי
15 דידיה קנה הלוקח דיש לו בו קודם חלוקה. ואפילו את"ל דרב פפא מעיקרא סבר דאין לבכור קודם חלוקה הדר ביה
16 מדדרש רבא ומדר' ינאי דאמרו דכותבין הרשאה אלמא יש לבכור סבירא להו, וכן הלכתא דיש לבכור קודם חלוקה
17 וכדאמר' התם והלכתא דיש לבכור קודם חלוקה.
- 18 ומיהו עוד יש לדקדק בעיקר שמועתינו לפי מש"כ הרב אלפסי בתשו', שהוא ז"ל כתב דהא דאמר' לא כתבין
19 אורכתא אמטלטלי דכפריה לאו דוקא דכפריה קודם כתיבת האורכתא אלא כל דכפריה בין קודם כתיבה בין לאחר
20 כתיבה אורכתא בטילא ואיבטילא משעת כפירה ולא דיינין בה כל עיקר, ולא עוד אלא אפילו כפר במקצת והודה
21 במקצת אין משביעין אותו על מה שכפר ואפי' מה שהודה אינו נותן לו מפני שיכול לומר מאחר שכפרתי בה
22 נתבטלה ההרשאה ולא על דברים דידי את, ואם כן היכי משכחת פיתרי להך שמעתא דידן ולמה יתחייבו עדים
23 אלו בכפירתן, דהיכי דמי אי בשחייב מודה עדות ל"ל, ואפי' אינו מודה אי מלוה בשטר ומקויים הוא ושטר ביד זה
24 אפי' כפרו אין חייבין דכפירת דברים בעלמא היא, דה"ל כאילו היו שתי כיתי עדים דכפרה הראשונה פטורה שהרי
25 מתקיימת לו עדות בכת שניה והכא נמי לא שגא דכפירת דברים בעלמא הוא הואיל ושטר ביד זה.
- 26 והרמב"ן ז"ל תירץ להעמיד דברי הרב ז"ל דכי אמרי' דלא כתבין אורכתא אמטלטלי דכפריה ה"מ בדליכא עדים
27 אבל איכא עדים וראה אע"פ שהלה כופר א"נ לא ראה והלה טוען להד"מ וכ"ש בממון שיש עליו שטר כיון שע"פ
28 עדים יתחייב באותו ממון כתבין אורכתא משום דלא מיחזי כשיקרא דהא איכא עדים דקושטא קאמר, אלו דברי
29 הרב ז"ל, ולומר שיש להעמיד משנתנו באחד מכל הענינים הללו, ואני אומר כי מה שכתב שיש להעמיד באומר לא
30 לויתי שהולך על הדרך הראשון שכתבנו שכותבין הרשאה אפי' במלוה ע"פ וכבר כתבתי שאין נ"ל כן, וכן א"א
31 להעמידה בשבא בהרשאה על מלוה בשטר מקויים וכמו שאמרתי, אלא מסתברא דהכא בשטר שאינו מקויים
32 וכשתבעו ואמר פרעתי וקיי"ל מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואיתנהו לסהדי ואילו אתו ומסהדי הויא ההיא
33 אורכתא שרירא ללישנא בתרא דכל כי האי כתבין, וכי קא כפריה בממונא קא כפריה דהא כל דכפריה איהו
34 איבטלא לה הרשאה וחייבין דכולה מילתא דממונא על פיהם היא אבל ללישנא קמא פטורין דהא לא כתבין אלא
35 במידי דאפשר להקדישו. עוד אפשר להעמידה בגזילה קיימת ואיכא עדים וראה דהא גזילה חוזרת בעיניה,
36 וללישנא קמא לא כתבין דלא מצי מקדיש וכל היכא דלא מצי מקדיש לא כתבין אורכתא וכדכתבין לעיל, וללישנא
37 בתרא כתבין דכל דלא כפריה והוא בעיניה וא"נ לא מצי כפר כגון דאיכא עדים וראה אי בעי מקנה ליה אגב קרקע
38 דברשותיה קיימא דהא הדרה בעיניה, אלא דלא מצי מקדיש גזירת הכתוב היא לדעת רבי יוחנן וכדדייק קרא את
39 ביתו קדש מה ביתו ברשותו ממש אף כל ברשותו ומ"מ מצי לאקנויי, ותדע לך דהא למ"ד מלוה לאו להוצאה ניתנה
40 ברשותיה דמלוה קיימא ואם קדש בה את האשה מקודשת ואם נתנה במכר קנאו וכדתינא ושווין במכר שזה קנאו
41 וכדאיתא בקידושין, כנ"ל. ולפי מה שכתבנו שאין כותבין הרשאה אלא במה שאפשר להקנותו משכחת לה שפיר

- 1 דכי כפרו חייבין שהם שומעין מפי בעל דבר, ואע"ג דקיי"ל כרב אשי דשליח שוייה ה"מ כל שחזר בו המרשה אבל
2 כל שלא חזר בו הרי היא שלו דאינו אלא כמתנה זיל דון ואפיק לנפשך כל שלא אחזור בי והלכך השתא מיהא בעל
3 דברים של תובע הוא, אבל לדברי הראשונים ז"ל יש לדקדק היאך חייבין והלא לא מפיו הם שומעין.
- 4 והראב"ד ז"ל העמידה בשכתב לו למחצה לשליש ולרביע וכדאמרי' התם בפרק מרובה דמיגו דמשתעי דינא
5 אפלגא משתעי דינא אכולהו, ואי נמי לא אמרו שלח ביד שליח פטורין אלא כשעשאו שליח על השבועה לבד ולא על
6 תביעת הממון אבל כשהרשה אותו אף על תביעת הממון יכול להשביען ובעל דברים דידיה משוינן לי', וליתא
7 דאילו בשנתן לו למחצה לא דמיא למתני' דאיש פלוני כהן, ואילו כשעשאו שליח על תביעת הממון גם כן אי אפשר
8 דאנן אם לו לא יגיד בעינן והאי לאו בעל ממון הוא, והא קיי"ל בפרק מרובה כרב פפא דאמר דכיון דכתב לי' כל מאי
9 דמתענית מדינא עלי הדר שליחא שוייה ובשומע מפי שליח פטור דתנינן בפרקין שלח ביד עבדו ביד שלוחו משביע
10 אני עליכם כו' פטורין עד שישמעו מפי התובע, אלא יש דוחקים דאע"ג דלגבי המרשה הוי שליח לגבי הנתבע מיהא
11 כיון דכתב לי' זיל דון כבעל דין הוא דלא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את.
- 12 רשי ב"ק ע.-
- 13 אורכתא - הרשאה.
- 14 משום דר' יוחנן - דהואיל ואינו ברשות הבעלים אינו יכול להקנותו לשליח הלכך אם אבד יכול לחזור ולתבוע מיד
15 הנאמן.
- 16 דכפריה - אם תבעיה מפקיד לנאמן בבית דין וכפר בו.
- 17 דמיחזי - דחתמינן אשיקרא דיהיב ליה לשליח מידי דלית ליה גבי האיך.
- 18 דאמר ליה האיך - נאמן לשליח לאו בעל דברים דידי את.
- 19 ואי כתב בה למחצה ולשליש - דון זכי לנפשך והמותר שלי.
- 20 מיגו דמשתעי - נאמן דינא בהדי שליח אפלגא על כרחיה דלא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את משתעי
21 אכולהו.
- 22 ואי תפס - שליח משל נאמן.
- 23 לא מפקינן מיניה - אף על גב דלא כתיב ביה אפיק לנפשך ל"א ואי תפס שליח ממון שהוציא ועיכבו לעצמו לא
24 מפקינן מיניה כך מצאתי כתוב בתשובות הגאונים וזה עיקר.
- 25 רב אשי - פליג עליה דאמימר.
- 26 כיון דכתיב קבילית עלאי - אלמא שליח שויה הלכך אי תפיס מפקינן מיניה וללישנא קמא נמי אי תפס משל נאמן
27 מפקינן מיניה דהא שליח בעלמא הוא והוי כתופס לבעל חוב.
- 28 למיתפס פלגא - ממון שהביא אם רוצה לעכב חציו.
- 29 ה"ג - והלכתא שליח שוייה ולא שקיל מידי.
- 30 בעה"מ - ב"ק ע.-
- 31 [דף ע"א] מה שכתב הרב ר' אברהם ז"ל והאריך באורכתא כמו שכתוב בפירושו לא נ"ל אלא נ"ל דרב אשי חולק
32 הוא על הנהרדעי והלכתא כוותיה דשליחא שויה הלכך לא בעיא זיל דון זכי ואפיק לנפשך ואפ"ה לא מצי למימר ליה

- 1 היאך לאו בעל דברים דידי את דשלוחו של אדם כמותו הלכך ל"ש דכפריה ול"ש דלא כפריה כתבין ולא קשיא
- 2 אדר' יוחנן דאמר גזל ולא נתיאשו הבעלים וכו' דכיון דשליחא שויא אישתכח דהאי טעמא לחוד והאי טעמא לחוד
- 3 כללא דמלתא כר' יוחנן קי"ל בדוכתיה וכרב אשי בדוכתיה וליתא לנהרדעי כלל וזה יותר נראה ממה שפסק הרי"ף
- 4 ז"ל
- 5 רמב"ן מלחמות ב"ק ע.-
- 6 כתוב בספר המאור מה שכתב הרב ר' אברהם ז"ל והאריך באורכתא כמו שכתוב בפירושו לא נ"ל וכו':
- 7 אמר הכותב הרב ז"ל סתם דבריו בזה ולא פי' השמועה וחזרנו על כל צדדינו ולא מצינו [איך] שיתקיימו דבריו
- 8 שאם יאמר דנהרדעי סברי דכל הרשאה הקנאה גמורה היא ומש"ה בעינא זיל דון זכי ואפיק לנפשך וכי לא כתב
- 9 ליה הכי לא קני ולא מצי לאישתעווי דינא בהדיה ורב אשי פליג ואמר דכי לא כתב ליה זכי ואפיק לנפשך אלא דאנא
- 10 מורישנא לך למתבע לפלניא הכי והכי דאית לי גביה טפי עדיף דהוי שליח וכיון דלא כתב ליה זכי ואפיק לנפשך אין
- 11 כאן לשון הקנאה ואם יאמר דאי לא כתב ליה הכי כי היכי דלא הויא הקנאה ה"נ לא הויא שליחות אלא כמראה
- 12 מקום הוא לו הואיל ולא אמר ליה שלח לי ביד זה וכי כתב ליה הכי מפיך מיניה דהקנאה היא א"א לומר כן שהרי לא
- 13 לבעל דינו הוא אומר כדי שתאמר שהוא מראה לו מקום אלא לזה הוא מרשה לתבוע ממנו ולהוציאו מידו ועוד
- 14 שהרי כתב לו מפורש שהרשיתיך לתבוע לפלוני ממון שיש לי בידו וזיל דון ואפיק מיניה בעל כרחיה הלכך לאו
- 15 מראה מקום הוא לו ועוד דהא מפרשינן בגמ' טעמא משום דאמר ליה לאו בעל דברים דידי את ואי מראה מקום
- 16 הוא לו לא הוה ליה למימר הכי דהא אי נמי יהיבנה ניהליה מחייב באחריותן לאו בעל דברים דידיה ולא דחבריה
- 17 הוא כלל ואין לו עסק בעסק זה ואי ס"ד לשון שליחות מהני ליה וכי בשופטאני עסקינן דליכתבי אפיק לנפשך לעילוי
- 18 נפשיכו בספיקא דאי תפס ועוד דעל כרחך נהרדעי סבירא להו דשליחא הוי ויש בלשון ההרשאות לשון שליחות
- 19 ואפ"ה מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את דהא אמרי' בלישנא בתרא דכתבין אורכתא אמטלטלי דלא כפריה
- 20 ובודאי במטלטלי דגניבה או בגזילה קאמרינן דאי דפקדון היכי אמרי' בלישנא קמא שאינו יכול להקדיש והרי אמרו
- 21 הקדישו בעלים בבית שומר מוקדש וה"נ אמרי' בפרק המוכר את הספינה גבי ההוא גברא דאייתי קרי לפומבדיתא
- 22 וכו' ואקדשינהו דאי לא קייצי דמייהו קדישו ברשות אחרים משום דהוו להו כפקדון וכתביא ותנינא דכתיב אם ימצא
- 23 הגנב ישלם שנים ותנינא למי הוא משלם לבעל הפקדון ואם אינו יכול להקדיש קרי כאן וגנב מבית האיש ולא מבית
- 24 הנפקד כדאמרן לעיל אלא ודאי בפקדון יכול להקדיש דקי"ל פקדון ברשותא דמריה מחית אלא ע"כ במטלטלי
- 25 דגזילה או דגניבה קאמרינן ומש"ה לא קשיא להו מתני' דבפ' שבועת העדות דאיכא לאוקומא בפקדון וכי אמרי' אין
- 26 כותבין בגניבה וגזילה קאמרינן ודומיא דלישנא קמא אמרי' בלישנא בתרא דכתבו היכא דלא כפריה וכיון שכן נמצינו
- 27 למדין דשליח הוא דאי לאו שליחא הוא דשויא היכי קני הרי אינו יכול להקנות כלל כשם שאינו יכול להקדיש כדר'
- 28 יוחנן ונהרדעי ודאי לא פליגי אדר' יוחנן כדבעי למימר קמן והיכי משתעי דינא בהדיה לימא ליה לאו בעל דברים
- 29 דידי את תדע דהא מפרשינן טעמיה דכפריה משום דמיחזי כשיקרא ואמאי נימא דכיון דכפריה לאו ברשותו קאי
- 30 ואפי' היה יכול להוציאו בדויין הקדישו אינו קדוש אלא ש"מ לנהרדעי נמי שליחא שויא ועוד דאי ס"ד שליח נמי יכול
- 31 לכופו לדון עמו אורכתא למה לי בשליח שעשאו בעדים סגיא ואי אמרת כי היכי דלא ליצטרך להביא עדי עמו אפשר
- 32 דכתבי ליה שטרא וההיא דאמרי' בפ' יש בכור לנחלה אמר שמואל בבא בהרשאה והא אמרי' נהרדעי וכו' לימא ליה
- 33 בשעשאו שליח וכן ההיא דאמרי' בפ' שבועת העדות טעמא דאיש פלוני כהן איש פלוני לוי הא מנה לפלוני ביד
- 34 פלוני חייבין והא דקתני סיפא עד שישמעו מפי התובע ומפרקינן אמר שמואל בבא בהרשאה ואקשינן והא אמרי'
- 35 נהרדעי וכו' ואי ס"ד בשליח יכול לכופו לימא ליה הא בדשווי שליח עסקינן ותו לא קשיא דנהרדעי ואי אמרת
- 36 דאשליח לא מחייבי עדים אמאי לא כיון דיכול לכופו ללוה לדון עמו ועוד דהא באורכתא גופה אמר רב אשי שליחא
- 37 שויא ואפ"ה מחייבי עדים אשבעה שמשביע אותם ואי אמרת דלא מחייב אשליחא קשיא מתני' לרב אשי ובר מן דין
- 38 ההוא מתני' הויא תיובתיה דודאי לא מחייבין אשליח דתנן בהדיא התם אמר לעבדו וכו' אינן חייבין עד שישמעו מפי
- 39 התובע אלמא לא מחייב אשליח ולדבריו קשיא ההיא אדרב אשי דאמר שליח שוייה ואי אמרת מוקים לה כגון
- 40 שהקנה לו הקנאה גמורה לאו מלתא היא דמנה לפלוני בידך בעינן ואי הכי מנה לי בידך הוא והיינו טעמא
- 41 דאוקימנא בבא בהרשאה ולא בבא במתנה וש"מ דנהרדעי גופייהו שליחא שוייה ומקבל מתנה נמי הוא ואתרי רכשי

1 רכיב כדבעין למכתב קמן וכי אמרי' בעלמא מאי תקנתא ליכתבו הרשאה להדדי בפ' מי שהיה נשוי ואמרי' הוכרו
2 ולבסוף נתערבו כותבין הרשאה לימא עושין שליח ותו לישנא דאורכתא דאמרי' בכולי תלמודא הויא תיובתיה ז"ל
3 דהוה לו למימר שליחות ומאי לשון אורכתא אלא ש"מ דשליח לא יכול לאישתעויי דינא בהדיה אליבא דנהרדעי
4 וה"ה לרב אשי דליכא פלוגתא בינייהו בגמ' ואולי יאמר דנהרדעי סברי שליח לאו בעל דברים דידיה הוא אא"כ כתב
5 לו לשון הקנאה ואתא רב אשי למימר דכיון דכתב ליה כל דמתענית מדינא עלי הדר אע"ג דכתב ליה זיל דון וזכי
6 ואפיק לנפשך שליחא שוייה ולא הקנאה הוא ואפ"ה מפיק מיניה הלכך כל שליח נמי יכול לאישתעויי דינא בהדיה
7 ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את א"כ הויא לן למימר הכי בגמ' ועוד דאי הך לישנא לשליחות משמע ומבטל
8 לישנא דאפיק לנפשך ודאי כל היכא דכתב ליה הכי לנהרדעי לא אורכתא היא ומאי סייעתיא דרב אשי דקאמר
9 מדכתב ליה ותו קשיא עליה הא דאמרן לעיל לרב אשי למה לי אורכתא ומתני' דשבעת העדות נמי תיובתיה
10 כדאמרן והך שמעתא דמאי כמאן דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא ויצאו עליה כמה עסיקין ואין לנו בה אלא מה
11 שהסכימו עליו רבינו הגדול אלפסי ז"ל ורבינו חננאל ז"ל דודאי איתא לנהרדעי דהא אקשינן מינה בשבועות
12 ובבכורות ולא מצינו בגמ' מי שחולק עליה ואפרש פשטה וטעמא של הלכה בכאן כדי שיהו דברי חכמים קיימים
13 דאע"ג דשליח שעשאו בעדים שליח הוא אינו יכול לכופו לבעל דין לדון עמו לפי שאינו בעל דברים דידיה אבל
14 באורכתא מפיק מיניה בעל כרחיה וקסברי נהרדעי בלישנא קמא דלא כתבין ליה אמטלטלי דגניבה וגזילה וה"ה
15 לזוזי דהלואה לפי שאין כאן בעלים להרשות בהן דכל דלא מקדיש ולית ליה הקנאה בנכסים לית ליה בגוייהו רשות
16 דלא מיקרו בעלים להרשות כלל ולישנא בתרא לא חיישינן להכי אלא אע"ג דלא מקדשינן בעלים הוו ואית להו
17 בגוייהו הרשאה בדלא כפריה ואמרי נהרדעי נמי דבעין ואפיק לנפשך דלא לימא ליה דלאו בעל דברים דידי הוא
18 בשליח ומכיון שנתנה לו במתנה ואמר לו אפיק לנפשך אע"פ שהוא מטבע או גזילה שאינו יכול להקנותה לו ואם בא
19 לחזור חוזר מ"מ כיון שעדיין לא חזר בו בעל דברים דידיה הוא שהרי הבעלים נתנוה לו ואין הלה יכול לטעון עליו
20 כיון שלא קנית אותה לא אתן לך שהרי הבעלים אמרו לו לתובעו ושלוחם הוא הלכך יהיב ליה ניהליה בעל כרחיה
21 וכ"ש במטלטלי דפקדון שכיון שקנאם קנין גמור אפי' בלא שליחות בעלים יכול לדון עמו ולהוציאה מידו בעל כרחו
22 כדאמרי' ביבמות גבי תרי נאני בר חבו דמוציאין שטר על אחרים אי לפקדון כיון דשמיה כשמיה לא מפקיד ליה מאי
23 אמרת דלמא מסר ליה אותיות נקנות במסירה ויכול לכופו לפורעו הואיל וקנאו ומכאן תשובה לאומר שאע"פ שקנה
24 אינו יכול לכופו לנפקד לדון עמו ולפורעו וכן במוכר שט"ח לחבירו אא"כ עשאו שליח ומכאן למדנו שטעות הוא בידו
25 וכן בהיא שמעתא דפ' גט פשוט מוכח מלתא הכי בהדיא ומיהו אם אין אותיות נקנות במסירה אינו יכול לכופו
26 לפורעו וכן במלוה או במטלטלי דגניבה או דגזילה שלא קנה ואם בא לחזור חוזר אינו יכול לדון עמו אא"כ יש עם
27 ההקנאה שליחות והיינו דנהרדעי דסברי דהאי אורכתא אית בה שליחות ובעי' נמי לשון מתנה הלכך ממ"נ מפיק
28 מיניה דהא שליח הוא ואם הלה רוצה ליתן לו ידו כיד הבעלים דשלוחו של אדם כמותו ויכול לכופו שיתן לו מחמת
29 לשון מתנה שבה דבעל דברים דידיה הוא דהא לנפשיה אפיק ואתא אמימר ואמר הואיל והכי אי תפס לא מפקינן
30 מיניה אע"פ שלא קנה מעיקרו ויכול הוא לחזור בו במתנתו מ"מ כיון שלא חזר בו קנה מאחר שהחזיק כאומר
31 לחבירו שדי נתון לך שיכול לחזור בו ואם משהחזיק חזר לאו כל הימנו ואם לא תפס לא מורינן ליה הכי דשליחא
32 הוא ורב אשי פליג אדאמימר ואמר הואיל וכתב ליה כל דמתענית מדינא עלאי שהוא לשון שליחות אפי' לדברי
33 נהרדעי כדכתיב שא"א בלא לשון שליחות שליחא שוייה לגמרי ולא כתב לנפשך אלא כאומר לשלוחו הוציא לי מעות
34 מיד פלוני שבמדינת הים ותשתמש בהם לנפשך ותחזירם לי בכאן והוא כקובע לו בהן שכר בשליחותו והלכך בעל
35 דברים דידיה הוא ומגו דמשתעי דינא לההוא אגרא משתעי דינא אקרנא כדאמרי' הכא בפלגא וכדאמרי' לענין בעל
36 בנכסי אשתו דהיא דאית ליה פירא בארעיה לא בעי הרשאה וכל דכן הוא או שהוא כמו מתנה ע"מ להחזיר כתב
37 לי לנפשך למתנה וכל דמתענית עלאי שלא יעכבם לעצמו ובנוסחא דרבינו שרירא ורבינו האי ז"ל איכא דאמרי
38 שותפא שוייה למאי נפקא מינה למיתפס פלגא מאי בינייהו קני ע"מ להקנות כלומר דללישנא דאמרי שליחא הוי קני
39 ע"מ להקנות הוא וס"ל דמהני והיינו דאמר רב אשי מדכתב ליה דמכלל אתה שומע שלשון שליחות זה צריך לכותבו
40 בכל ההרשאות לכ"ע ואפי' לנהרדעי ואי לא כתב ליה הכי לית ביה מששא דהו"ל למימר אי כתב ליה כל דמתענית
41 וכו' שליחא שוייה אלא ש"מ כדכתבין ומ"מ אמטלטלי דכפריה לא כתבין משום דמיחזי כשיקרא ואפי' הוי שליח
42 בלחוד נמי בלא קבלת מתנה כלל אן לא חתמינן אשטרא דמחזיא כשיקרא אטו משום דשליחותא הוא מחזקינן
43 נפשין בשיקרי אלא ודאי אכפריה לא כתבין שלא כדברי בעל המאור ז"ל וזהו פי' מקצת שמועה זו שניתן ליכתב
44 בכאן והוא האמת כדברי רבינו הגדול ז"ל: